

Rekenkamer Zaanstad

Weesperstraat 105A
1018 VN Amsterdam

Gemeente Zaanstad
T.a.v. de gemeenteraad
Postbus 2000
1500 GA Zaandam

datum 24 mei 2022
ons kenmerk RZ_22_017
behandeld door A. Kok
cc
onderwerp Onderzoek openbaar maken van overheidsinformatie in Zaanstad - beantwoording
schriftelijke vragen raadslid J.E. Rot
bijlage Beantwoording raadsvragen

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 20 mei jl. ontving ik van de raadsgriffie vragen van het raadslid J.E. Rot van Democratisch Zaanstad (DZ) over het onderzoek [Openbaar maken van overheidsinformatie in Zaanstad](#) (april 2022), die het raadslid op 19 mei heeft gesteld aan de raadsgriffie.

Het lijkt mij correct om de beantwoording van deze vragen aan de hele raad te verstrekken. In de bijlage vindt u onze antwoorden.

Ik vertrouw erop u hiermee voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

drs. A.L. Daalder
directeur Rekenkamer Metropool Amsterdam

Bijlage:

Antwoorden op de door DZ gestelde vragen naar aanleiding van het onderzoek [Openbaar maken van overheidsinformatie in Zaanstad](#) (april 2022).

Vragen 1 t/m 3: dossierselectie

Volgens de rekenkamerbrief heeft gemeente Zaanstad tien dossiers aangeleverd aan Pro Facto:

- 1. Welke concrete dossiers zijn dit (op welke concrete bestuurlijke aangelegenheden of onderwerpen zien deze Wob-verzoeken)?*
- 2. Op basis van welke criteria heeft gemeente Zaanstad deze 10 dossiers geselecteerd?*
- 3. Zijn deze dossiers representatief voor de praktijk van de Wob in Zaanstad?*

De volgende tien Wob- dossiers zijn aan Pro Facto aangeleverd:

- 1 Aanvraag lijst van handhavingsbezoeken,
- 2 Besteding geld armoedebestrijding,
- 3 5G aansprakelijkheidsverzekering gemeente Zaanstad,
- 4 Verkeerssituatie Kanaalweg- fort Zuidwijkermeer,
- 5 Alles over aanleg fietspad Haansloot (*),
- 6 Omgevingsplan Hemkade en North Sea Venue,
- 7 Plan bouwen hotel boven NSV Hemkade,
- 8 Inzage overeenkomst Shinto Labs en gemeente - data applicatie (*),
- 9 Evenement Hemkade # (*),
- 10 Inrichting Mauritsstraat, Zaandam (*).

Op 25 mei 2021 hebben wij voor het eerst gesproken met de ambtelijke organisatie over het selecteren van tien Wob-dossiers. Wij hebben de ambtelijke organisatie de mogelijkheid geboden om drie tot vijf dossiers zelf te selecteren. De ambtelijke organisatie heeft vervolgens een overzicht van afgehandelde Wob-verzoeken over de periode 2018 tot en met 2020 samengesteld (hierna: het overzicht). Rekening houdend met de zes criteria (zie hierna) heeft de ambtelijke organisatie hieruit vier Wob-dossiers geselecteerd. In bovenstaand overzicht zijn deze Wob-dossiers met een '*' gemarkeerd.

Bij de selectie van de overige zes dossiers hebben wij gestreefd naar een evenwichtige spreiding van de tien Wob-dossiers over de categorieën van onderstaande zes criteria (bij elk criterium staan de categorieën en het aantal geselecteerde Wob-dossiers weergegeven tussen haakjes):

- Type bestuursorgaan (burgemeester [1], college van B en W [8] en gemeenteraad [1]),
- Type Wob-verzoeker (media [1], inwoner [5], onderzoeker [1], repeatplayer [1], volksvertegenwoordiger [1] en zakelijk vertegenwoordiger [1]),
- Type onderwerp van het Wob-verzoek (fysiek domein [8], politiek-bestuurlijk [1] en sociaal domein [1]),
- Toegekend of afgewezen Wob-verzoek (afgewezen [5], anders afgehandeld [1] toegekend [4]),
- Bezwaar en of beroep in de Wob-procedure (geen bezwaar of beroep [9], bezwaar en beroep [1]),
- Jaar van indienen Wob-verzoek (2018 [2], 2019 [5] en 2020 [3]).

Op 15 juni hebben wij de link om de geanonimiseerde documenten uit de tien Wob-dossiers te downloaden doorgezonden naar Pro Facto.

Met betrekking tot representativiteit kunnen we het volgende melden. Het overzicht van de ambtelijke organisatie bevat 406 afgehandelde Wob-verzoeken over de periode 2018 tot en met 2020.^a De tien geselecteerde dossiers maken hier onderdeel vanuit. Deze selectie is gegeven het aantal afgehandelde Wob-dossiers niet representatief. Dit onderdeel van de benchmark is gericht op een kwalitatieve verdieping van de cijfermatige analyses. De tien dossiers zijn op een zodanige wijze gekozen dat een zo goed mogelijke spreiding is ontstaan over de categorieën van de zes eerder genoemde selectiecriteria.

Vragen 4 t/m 6: verdiepend en afzonderlijk rekenkameronderzoek

*In de brief aan de gemeenteraad van 15 juli 2021 schreef de Rekenkamer:
"Aanvullend op het onderzoek van NVRR zullen wij een beperkt verdiepend onderzoek uitvoeren. Hierbij gaan we de resultaten in Zaanstad vergelijken met de bevindingen uit het onderzoek naar het openbaar maken van overheidsinformatie in Amsterdam. Daarbij kijken we naar leerpunten die relevant zijn voor de gemeente Zaanstad. Het benchmarkonderzoek kan ons aanleiding geven om sommige aspecten diepgaander te onderzoeken. In dat geval zullen wij overwegen om een afzonderlijk onderzoek te starten."*

4. Waar is genoemd beperkt verdiepend onderzoek, inclusief de resultaten daarvan, terug te vinden?

5. Heeft de Rekenkamer overwogen om een afzonderlijk onderzoek te starten?

6. Waarom heeft de Rekenkamer geen afzonderlijk onderzoek gestart?

Het beperkte verdiepende onderzoek, in de vorm van een vergelijking met Amsterdam, is beperkt gebleven tot het benutten van de opgedane kennis over de Wob, Woo en het openbaar maken van overheidsinformatie in Amsterdam. Wij hebben deze kennis toegepast bij het interpreteren van de vergelijking met andere decentrale overheden en het opstellen van de rekenkamerbrief inclusief onze vier adviezen.

Waarom bevat de rekenkamerbrief geen expliciete vergelijking met Amsterdam? De planning van het externe onderzoeksbureau is in de tijd gaan schuiven. Oorspronkelijk zouden wij de resultaten van het benchmarkonderzoek eind oktober 2021 ontvangen. Dat werd begin december. Op dat moment was het niet mogelijk om in de rekenkamerbrief een vergelijking met de resultaten van Amsterdam op te nemen, omdat deze resultaten van Amsterdam nog niet waren gewederhoord. Uit zorgvuldigheidsoverwegingen hebben we onze concept rekenkamerbrief eind januari 2022 ingetrokken, omdat de rapportages van het externe onderzoeksbureau fouten bevatten (zie onze [brief van 25 januari 2022](#)). Eind februari ontvingen wij de herziene stukken van het onderzoeksbureau en hebben we onze rekenkamerbrief aangepast.

Op 1 maart ben ik als directeur bestuurder gestart. In verband met de naderende inwerkingtreding van de Woo (1 mei 2022) heb ik besloten de herziene rekenkamerbrief zo snel mogelijk af te ronden en openbaar te maken, zonder tijd te verliezen door deze eventueel uit te

^a Zeven dossiers met in het ontwerpveld de tekst "test" laten we buiten beschouwing.

breiden met verdere informatie over Amsterdam. Na een bestuurlijke reactie te hebben ontvangen, heb ik op 1 april 2022 de rekenkamerbrief openbaar gemaakt.

Het [vierde advies](#) in de [rekenkamerbrief](#) (april 2022) bevat een overzicht van de zaken die ons bij het analyseren van de benchmark zijn opgevallen en waarvan wij het nuttig vinden dat het college deze onderwerpen nog wat verder uitdiept voor de gemeenteraad. We hebben er voor gekozen te wachten op de nadere informatie van het college aan de raad voordat we een afweging maken over nut en noodzaak van een afzonderlijk onderzoek. Die afweging maken we bij het opstellen van het onderzoeksprogramma 2023.

Vragen 7 en 8: onderzoek naar de Wob-praktijk

Wij hebben van verschillende inwoners van gemeente Zaanstad vernomen dat zij de Rekenkamer direct benaderd hebben met flinke zorgen over de praktijk van de Wob bij gemeente Zaanstad.

7. Waarom zijn ervaringen van Wob-verzoekers niet betrokken bij dit onderzoek, zoals wel is gebeurd bij het onderzoek mbt gemeente Amsterdam?

8. Vormt het onderzoek naar de praktijk van de Wob in Zaanstad eigenlijk vooral een self assessment door de gemeente Zaanstad?

Het onderzoek naar de ervaringen van Wob-verzoekers maakte geen onderdeel uit van onze aanpak. In onze [brief](#) aan de gemeenteraad van 15 juli 2021 hebben we onze onderzoekaankpak uiteengezet. Deze aanpak bestond naast de benchmark en de bespreking van de uitkomsten daarvan met de ambtelijke organisatie, uit een beperkt verdiepend onderzoek. Bij de beantwoording van de vragen 4 tot en met 6 hebben wij uiteengezet wat de reikwijdte is geweest van deze verdieping. Daarnaast hebben wij aangekondigd dat het benchmarkonderzoek ons aanleiding kan geven om sommige aspecten diepgaander te onderzoeken en dat wij in dat geval zullen overwegen om een afzonderlijk onderzoek te starten.

Voor zover de informatie in de factsheets van Pro Facto afkomstig is uit de twee vragenlijsten die door de ambtelijke organisatie zijn ingevuld, betreft het benchmarkonderzoek een self assessment. Daarnaast bevatten de factsheets ook eigen analyses van Pro Facto. Het betreft de onderdelen documentenstudie, dossierstudie en website-onderzoek. De analyse in onze rekenkamerbrief is gebaseerd op beide typen van informatie.